МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМИ МИНИСТРЛІГІ
КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ АЛЬ-ФАРАБИ
ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ УЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТ!

«ЗАҢ БІЛІМІН ЖЕТІЛДІРУДЩ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРІ: ДӘСТҮРЛЕРІ МЕН ЖАҢАЛЫҒЫ»

атты ғылыми-әдістемелік семинар
МАТЕРИАЛДАРЫ

21 қараша 2011
II шыгарылым

МАТЕРИАЛЫ

научно-методического семинара

«АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ЮРИДИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ ТРАДИЦИИ И НОВАЦИИ»

21 ноября 2011 г.
выпуск II

Алматы
«Қазақ университеті»

УДК 340:378
ББК 67.0:74.58
З-22

Баспаға эл-Фараби атындағы **Қазақ ұлттық унисерситеті** заң факультетінің Ғылыми жэне қылмыстық құқық, қылмыстық іс **жүргізу жэне** криминалистика кафедрасының жанындағы Ғылыми-зерттеу орталығының **шешімімен ұсынылған**

Жауапты редакторлар:
Д.Л.Байдельдинов, Р.Е.Джансараева

Редакция алқасы:
Г.М.Атаханова, А.Д.Байсалов, М.Қ.Бисенова,
Н.С.Жетібаев, Ш.Б.Маликова

«Заң білімін жетілдірудің өзекті мэселелері: дэстүрлері мен жаңалығы». атты ғылыми-эдістемелік семинар материалдары, 21 қараша 2011 ж. - II шығарылым,- Алматы: Қазақ университеті, 2011.-586.

ISBN 978-601-239-211-1

Жинакта «Заң білімін жетілдірудің өзекті мэселелері:дэстүрлері мен жаңалығы» атты ғылыми-эдістемелік семинарға қатысушылардың баяндамалары берілген.

В сборник вошли материалы научно-методического семинар: «Актуальные проблемы совершенствования юридического образования: традиции и новации» проведенного кафе**дрой** уголовного право,уголовного процесса и криминалистики Научно-исследовательским **центром** проблем борьбы с преступностью юридического факультета КазНУ им. Аль-**Фараби** 21 ноября 2011 г .Выпуск II

В **материалах** сборника отражены собственные видения авторов путей дальнейшего **совершенствования** юридического образования.

Сборник адресован преподавателям,докторантом, магистрантам. Студентам юридиче**ских вузов**,широкой научной общественности.

ISBN 978-601-239-211-1 © Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ,2011

Отпечатано в ТОО **«Издательство LEM».**
050022, г. Алматы, ул. Байтурсынова, 78а, **тел./факс** 292-03-05, 292-26-51.

МАЗМҰНЫ
СОДЕРЖАНИЕ

Абдрашев Р.М.
Недостатки юридического образования, как один из факторов, обусловливающих неэффективность борьбы с коррупцией ... 4
Атаханова Г.М.
Заңгерлерді окытудың танымдык іс-әрекетін жетічдіру ... 6
Джансараева Р.Е.
О некоторых проблемах совершенствования юридического образования ... , ... 8
Джансараева Р.Е., Избасова А.Б.
Қазацстан Республикасындагы зац білімін беруді жетілдірудің өзекті багыттары ... 14
Алимкулов Е.Т.
Құкыцтыц пәндерді окытудагы инновацияльщ әдістер ... 18
Берсугурова Л.Ш. Баяндина М.О.
Қылмыстыц іс жүргізу бойынша оку сабацтарын жүргізудің интерактивті әдістері ... *20*
Бисенова М.Қ.
Современные тенденции развития юридического образования ... 24
Бижанова А.Р.
Крішинологияны оцытуда интерактивті технологияны колдану жолдары ... 25
Жетібаев Н.С.
Заңгерлерді дайындау барысында б'тт беру үдерісінде инновациялык технологияларды колданудың ерекшеліктері ... 28
Жугралина Б.М.
Применение проблемного метода обучения в учебном процессе ... 30
Даубасова С.Ш.
Кредиттік технологияльщ оцыту жүйесінде студенттің өзіндік жұмысын орындауды жүзеге асыру жолдары ... **32**
Маликова Ш.Б.
Зацбілімін жетічдірудің цазіргі тенденциялары ... **37**
Маликова Ш.Б.
Зацбыімін жетілдірудің кейбір аспектілері ... 38
Нурмағанбет Е.Т.
Оңытудың озық технологиясын қолдану - бүгінгі күннің өзекті мәселесі ... 40
Тапалова Р.Б.
Организация самостоятельной работы студентов по криминалистике в кредитной технологии ... 46
Темірболат Н.С.
Крішгалистикалык тактикадан сабац өткізу кезінде интерактивті әдістерді колдану мәселелері ... ,,. 48
Шопабаев Б.А.
Психологический подход к проблемам профессионального юридического образования ... 50

по проведению занятия и освоению темы проходит в условиях дефицита контактного времени. Всего на тему «Тактика допроса» отведено 4 часа. Поэтому основное бремя к подготовке темы должно студентами осуществляться самостоятельно. Они должны в теоретическом плане знать общие положения тактических рекомендаций, знать конкретные тактические приемы допроса, особенности приемов от допрашиваемого субъекта, сложившейся ситуации и пр. Но такая ситуация не только по теме допрос, практически, мы видим, что все основное содержание науки криминалистики студенты вынуждены изучать самостоятельно.

По криминалистической технике и первому разделу самостоятельное освоение ее разделов преподаватель может видеть по оформлению альбома.

Альбом является отражением самостоятельной работы студента, в него должны войти задания, связанные с необходимостью проводить студенту обобщение изученного материала по первому разделу и его последующей классификацией по таким вопросам, как понятие объекта криминалистики, его предмета, системы науки криминалистики, задач, решаемых наукой криминалистикой, и специфичных задач каждого раздела; классификацией методов науки криминалистики, структуры частных учений.

По криминалистической технике в альбоме, как материал для самостоятельной работы, должны войти все задания, необходимые для обучения, освоения по каждой теме и связанные с отработкой практических навыков.

Обобщая материал, например, по теме «Общие положения криминалистической техники», студент делает классификацию ее внутренней структуры по объектам и задачам; по теме «Криминалистическая фотография» обобщает и схематично отображает субъектную классификацию судебной фотографии, классифицирует методы судебно-исследовательской фотографии, а отработанные навыки по осуществлению соответствующих криминалистических видов фотографии иллюстрирует своими наклеенными фотоснимками на альбом. Далее, студент схематично изображая соответствующие папиллярные узоры, классифицируя компонентов патрона и т.д., тем самым иллюстрирует преподавателю степень самостоятельного освоения вопросов темы по криминалистической технике.

По криминалистической тактике организация самостоятельной работы студента носит реферативный характер. Учебник как ведущее дидактическое средство подготовки студента к профессиональной деятельности должен как бы препарирован в специфическую форму, позволяющую самостоятельно изучать разделы криминалистики.

Р.Б. Тапалова доценті, *з.г.к.,*
Н.С.Темгрболат доцент ц.а., з.г.к
Қылмыстыц цуцыц, қылмыстьщ іс жургізу
және криминалистика кафедрасы

КРИМИНАЛИСТИКАЛЫҚ ТАКТИКАДАН САБАҚ ӨТКІЗУ КЕЗІНДЕ ИНТЕРАКТИВТІ ӘДІСТЕРДІ ҚОЛДАНУ МӘСЕЛЕЛЕРІ

Криминалистика пэні «Юриспруденция» мамандығы бойынша оқытуда заң білімінің міндетті жэне негізгі пэндер қатарына жатады. Криминалистика иэнін Жоғарғы оку орындарында оқыту ҚР МЖББС-на сэйкес лабораториялық сабақтар көзделген. Криминалистік техника жэне тактика бөлімдерінің тақырыптары бойынша сабақ берудің эдістемелік нұсқаулары мен әдіс-тэсілдері көптеген жылдар бойы қалыптасып келе жатыр. Бұл пэнді оқытудың өзіндік ерекшеліктері бар. Сту-

денттер крнминалнстиканың сабак барысында кылмыстың іздерін анықтау, табу, бекіту мен зерттеу әдістерін, тергеу әрекеттерін жүргізудің тактикасы мен амалтәсілдерін теориялық жағынан үйреніп, тәжірибеде қолдану дағдысына бейімделу негіздері қарастырылады. Криминалистік техника бөлімі бойынша студенттер тергеу эрекеттері барысында фотосуретке түсіру эдіс пен тэсілдерін, көзге көрінбейтін іздерді іздестіріп айқындау, қол, аяқ, аяқ киім іздерінің көшірмесін алу, құжаттардың алғашқы мәтінін өзгерту тэсілдерін зерттеу амалдарын үйренді қамтиды.

Кредиттік технологияны енгізу оқу процесінің нысандарына өзгерістерін әкелді. Дэріс, лабораториялық сабақтармен қатар СӨЖ, СӨОЖ сабақтары енгізілді. Криминшіистиканы оқыту үшін өнделген әдіс-тәсілдердін көбісі бұрынғы кезде де интерактивті сипатта еді. Соның ішінде криминалистік тактика бөлімінің «Оқиға болған жерді қарау тергеу әрекетінің тактикасы» тақырыбын оқып үйрету кезінде интерактивті эдістер кең көлемде қолданылады. Көптеген қылмыстарды тергеудің алғашкы кезенінде жүргізілетін, кейінге қалдырылмайтын, күрделі тергеу әрекеті болып табылатын қарау тергеу эрекетін тәжірибеде жұмыс жасайтын қызметкерлер үшін толықканды, егжей-тегжейлі білу және ең бастысы дүрыс жүргізе алуы криминалистика ғылымын меңгеру деңгейіне байланысты. Сондықтан мақаламыздың басты мақсаты - осы тақырып бойынша лабораториялық сабақтары барысында интерактивті әдістердің қолдануын көрсету болып табылады. Тэжірибелік сабақтың мақсаттары: 1. Окиға болған жерді қарау тактикасының негізгі теориялық ережелеріне қатысты білнм жиынтығын меңгеру; 2. Оқиға болған жерді қарауды үйымдастыру мен жүргізудің тэжірибелік дағдысын қалыптастыру; 3. Тергеу эрекетінің нэтижесін дүрыс, объективті және толық бекіту эдіс-тэсілдерін үйрену (хаттама толтыру, **кестесін,** жоспарын кұрастыру); 4. Қылмыстың **іздерін** айкындау, табу, алу, бекіту жэне **бұйптүю** тэсілдеріне байланысты дағдыларьш калыптастыру; 5. Окиға болған **жерді қарау** барысы мен нэтижесі бойынша, сондай-ак қалыптасқан ситуацияға сэйкес студенттердің қылмыстың механизмін анықтау, кейінгі жүргізілетін әрекеттерге қатысты шешім қабылдай алу жөнінде аналитикалық ойлау амалдарын калыптастыру.

Көзделінген мақсатқа жету үшін осы сабақты окытудың эдіс-тэсілдерінің жиынтығы қажет. Дэстүрлі түрде оқиға болган жерді қараудың теориялык мэселелерін қарастыру, процессуалдық ережелерімен танысу, макеттер мен көрнекі материалдармен жұмыс жасаудан өзге келесі әдістер қолданылады: рольдерді ойнау; ситуацияны моделдеу; «аквариум» әдісін қолдану.

Рольдерді ойнау барысында студенттер тергеу тобы мүшелерінің, яғни тергеуші, криминалист-маман, куәгер жәнет.б. ролінде өзіне жүктелген құқықтары, міндеттері мен құзыреті шегінде іс-әрекеттер атқарады. Оқиға болган жерді карауды үйымдастыру, шыққанға дейін, келгеннен кейін жүргізілетін дайындық шараларын өткізу, тергеу эрекетінің барысын және қорытынды кезеңін жүргізу көзделген. Студент оқу тергеу әрекетінде өзінің ой-пікірін жүзеге асырып, позициясын ашып көрсете алады. Бұл әдіс, сонымен қатар, шешім қабылдауға қабілеттілігін қамтып, өз позициясын үстануға жол береді, ситуацияға сэйкес эрекеттер жасауға бейімдейді, теориялық ережелерді тәжірибе жүзінде көрнекі түрде көрсете алады. Бүл есте сақтау мүмкіншілігін арттырады.

Ситуацияны моделдеу кезінде студенттер накты ситуация шеңберінде алдына қойылған мэселе бойынша ойлау қызметін жетілдіреді. Сабак барысында ситуация неғұрлым көбірек, согұрлым ойлау қабілеті жетіледі.

Екі эдісті қолдану нэтижесінде студенттердің, біріншіден теориялык білімдері бекітіледі, екіншіден, сыңи көзбен ойлау мен елестету қабілеті дамиды **және тергеуші** мен тергеу-жедел тобы мүшелерінің **қараудың** эр кезеңінде эрекет ету мен **шешім қабшдау** дағдылары қалыптасады.

Аквариум әдісі барлық аудиторияны жұмыс барысына жұмылдыру мүмкін емес, бірақ қажет жағдайында колданы-

лады. Бұл әдісте театр принципі бойынша топтың жартысы сахнада тергеуші, маман, жедел-кызметкер, куәгер және т.б. рольдері ойнаса, ал жартысы көрермен ретінде қабылдайды. Көрермендер сахнадағы студенттердің роліне, іс-әрекеттеріне талдау жасап, өз ойларының оқытушысыз қалыптастыруға мүмкіндік береді.

«Оқиға болған жерді қараудың тактикасы» тақырыбындағы лабораториялық сабақты өткізу әдісі:

1. Оқиға болған жерді қараудың теориялық және пррцессуалдық сұрақтарын алдын ала талқылау;

2. Макеттер бойынша есеп шығару;

3. Студенттерді ситуациялық ойындарға дайындау;

4. Тергеу ситуауияларын таңдау (оқытушымен бірге);

5. Тергеу-жедел топтарын қалыптастыру (қатысушылардың санын анықтау);

6. Рольдерді бөлу;

7. Тергеу-жедел топ мүшелері мен жәбірленушіге оқытушының жеке-жеке инструктаж беруі;

8. Жәбірленумен немес студент-көрермендермен бірге оқиға болған жерді инсценировкалау;

9. Окига болған жерді карауды жүрпзу:

а) оқиға болған жерге келгеннен соң тергеушінін дайындық әрекетін көрнекі түрде көрсету:

- жәбірленушіден сұрау алу,

- участкелік, жедел қызметкерлеріне тапсырма беру;

- куәгерлерге құқықтары мен міндеттерін түсіндіру.

б) оқиға болған жерді қараудың жұмыс кезеңін жүргізу:

- мәйітті қарау;

- қоршаған ортаны қарау.

10. Оқытушы мен студент-көрермендердің қатысуымен оқиға болған жердің нәтижелерін талқылау:

а) роль бойынша әр қайсысының әрекеттерін бағалау; б) қарау нәтижелерін бағалау (оқиға механизмін, мүмкін болатын болжаулар және алдағы шаралар).

11. Барлық топқа тапсырма: оқиға болтан жердің хаттамасын толтыру.

Ойын ситуацияларының алдында макеттермен жаттығу ұхынылады.

Сабақ жүргізудің келесі кезеңдері: ойын ситуацияларын таңдау; қатысушыларды таңдау; оқиға болған жерді инсценировкалау және арыз берушіні (жәбірленушіні) инструктаждау; ойынды өткізу; талқылау.

Шопабаев ВЛ.
Старший преподаватель кафедры уголовного права, уголовного процесса и криминалистики

ПСИХОЛОГИЧЕСКИЙ ПОДХОД К ПРОБЛЕМАМ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ЮРИДИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Образовательный процесс - процесс комплексный, многоаспектный. Однако если говорить о его сути, качественном своеобразии, коренным образом отличающем его от других, то надо сказать, что он имеет психолого-педагогическую природу. Образовательное учреждение предназначено для превращения новичков в высококвалифицированных специалистов. Это процесс формирования у студентов профессиональных знаний, навыков, умений, развитие у них профессиональных способностей, привычек, установок, способностей, жизненных и профессиональных ориентиров, норм поведения и другого, которые нужны им как будущим юристам. Их формирование, происходит на уровне психики, сознания, затрагивает, приводит в действие различные психологические механизмы профессиональных